

D

TESTAMENT OF FIGHTING POLAND
The Final Message
of the Polish Underground State

U

TESTAMENT OF FIGHTING POLAND
The Final Message
of the Polish Underground State

Written by: Marek Gałęzowski

Technical editor: Wojciech Czaplicki

Layout: Krzysztof Kapuza

Typesetting: Marcin Koc

© Copyright by the Institute of National Remembrance

Commission for the Prosecution of Crimes against the Polish Nation, 2014

**Visit our website
www.ipn.gov.pl
www.pamiec.pl/ppp**

All the documents published in this brochure were provided by the Polish Underground Movement Study Trust. The Institute of National Remembrance wishes to thank the Trust for permission to use the documents.

Ladies and Gentlemen,

The Polish Underground State began to take shape on 27 September 1939. It was a truly global phenomenon. Its clandestine military and civilian structures reporting to the Polish government-in-exile had no parallel in any other country. The Polish Underground State not only engaged in open struggle against the occupiers as part of Operation Tempest, but also established a tradition of ethics and independence which saw the Poles through the time of communist dictatorship.

The soldiers and civil servants of the Polish Underground State were not to see victory. Many of them perished in the fight, were murdered or imprisoned by the occupiers. After the war, thousands fell victim to communist repressions, thousands of others rescued themselves by fleeing abroad. They left us their heritage and values that guided them in their struggle against the occupiers and communist subjugation. Their testament was left in such documents as the order of General Leopold Okulicki "Bear Cub" to dissolve the Home Army, or the last manifesto issued by the Council of National Unity (included in this brochure). It can also be found in the lives and deaths of the witnesses who served their motherland in the hour of trial.

Today, we read anew the Testament of Fighting Poland, which bequeathed us her ideals.

dr Łukasz Kamiński
President of the Institute of National Remembrance

On 23 August 1939, Germany and the USSR concluded a non-aggression pact in Moscow which came to be known as the Molotov-Ribbentrop Pact after the names of its signatories, or the Hitler-Stalin Pact. A secret protocol appended to the agreement divided the territories of Poland, Lithuania, Latvia and Estonia between the Third Reich and the USSR. On the heels of the accord, Adolf Hitler issued orders for the invasion of Poland, which were put into effect on 1 September 1939, thus setting off the Second World War. Seventeen days later, the Red Army invaded the Polish state as it was defending itself against the Germans. Despite disproportionate forces, Poland put up resistance for close to three more weeks. It fought alone, since France and Britain had failed to honour their earlier guarantees and provide military assistance.

The partition of Poland by Hitler's Germany and Stalin's Soviet Union did not force Poland into capitulation. Polish President Ignacy Mościcki, interned in Romania, used his constitutional powers to appoint a successor, Władysław Raczkiewicz, who in turn appointed a government led by General Władysław Sikorski. Even though the Polish territory had been occupied by Germany and the USSR, the Polish state as such continued to exist as a legal entity. State authorities, which went into exile first in France and after her fall in the UK, were recognized by the community of the free world and led the struggle for Polish independence throughout the war.

No sooner had Polish Army soldiers fired the last shots in their unequal fight against the two aggressors than the underground struggle against the occupiers began. On 27 September 1939, General Michał Tokarzewski-Karaszewicz set about building a clandestine organization called Service for Poland's Victory. Soon after, on 13 November 1939, General Sikorski founded the Union of Armed Struggle as a cross-party national military organization. General Kazimierz Sosnkowski became the Union's commander. On 4 December, he issued his first organizational instruction. Colonel Stefan Rowecki was named the Union's commander for the German-occupied areas, while General Tokarzewski-Karaszewicz assumed command in the Soviet occupational zone. The Service for Poland's Victory was thus transformed into the Union of Armed Struggle.

Following the Polish government's evacuation to the UK in June 1940, Rowecki became the Union's commander for the entire country under occupation, and was pro-

moted to general. Rowecki, who is remembered under his nom de guerre "Arrow" in the annals of Poland's struggle for independence, was credited with creating and commanding an underground army – the Home Army – which was formed in the winter of 1942 in place of the Union of Armed Struggle.

In time, the patriotic and selfless commitment and organizational skills of dozens of thousands of Polish men and women from all social classes led to the creation of a Polish Underground State. The term was coined by Jan Karski, an emissary of underground organizations in the homeland to the Polish government-in-exile. The Polish Underground State had no equivalent in any of the occupied European countries, where far less people were involved in resistance against the Third Reich. No other country, except for Yugoslavia, saw the rise of clandestine armed forces of such size as in Poland. The Underground State in occupied Poland was subordinate to the Polish government-in-exile in London. Its military arm was the Home Army, which in wartime conditions also took over some judiciary functions (it oversaw the Special Court Martials set up in 1942). The role of secret administrative authorities was fulfilled by an extensive apparatus of the Government Delegation at Home, which also stood over the Civilian Special Courts. In 1943, the political parties forming the coalition government – the Polish Socialist Party, the People's Party, the National Party and the Labour Party – established a Homeland Political Representation. After more political parties joined the Representation, the Government Delegate at Home decided to transform it into a Council of National Unity on 9 January 1944. The clandestine struggle of military and civilian structures was coordinated by the Directorate of Underground Resistance, founded on 15 July 1943. Its head was General Tadeusz Komorowski "Boor", who became the Home Army's commander-in-chief after the Germans arrested General Stefan Rowecki "Arrow".

The greatest political and military effort of the Polish Underground State was Operation Tempest, which started in the region of Volhynia in March 1944, and covered most of the Polish lands occupied by Germany. The Home Army would occupy tracts of Poland by fighting the Germans who were withdrawing under the onslaught of the Red Army. Then Home Army units and the administrative apparatus of the Government Delegation would come out of hiding, acting as hosts of Polish lands vis-à-vis the Soviets. This step was taken to show the Polish side's goodwill towards "the ally of our allies", as the USSR was known, despite the awareness of the risk of Soviet repres-

When the threat of totalitarian tyranny hung over Europe and the world, the Polish nation was the first to take to arms against Hitler's imperialism, engaging its forces for a month in unequal struggle, before it fell under overwhelming might, attacked from behind by Soviet Russia, and embarked on a thorny road of emigration and clandestine resistance.

Poland has thus earned her undeniable right to respect and assistance of the entire civilized humanity, for she has come to symbolize faithfulness to alliances, resolve and a fighting democracy.

sion. However, the Soviets had no intention to tolerate any truly independent armed forces. After occupying Polish territories, they began to ruthlessly and systematically establish communist power structures and enforce their rule upon the Polish people. When Operation Tempest ended in failure and Soviet reprisals, despite the sacrifice and valour of Home Army soldiers, the Home Army command decided to attempt to liberate Warsaw from the Germans before the Soviet troops would march into the city. The Warsaw Uprising, the biggest battle waged by the Underground State, ended in defeat. Tens of thousands of Warsaw residents lost their lives. Once guns fell silent, the Germans destroyed Poland's capital in an act of sheer barbarity.

After the uprising fell, the Home Army command, whose head was now General Leopold Okulicki, as well as the Government Delegation and the Council of National Unity resumed their activities. Even so, the losses they sustained in the abortive August insurrection meant they could only operate on a much smaller scale. On 19 January 1945, when most of Poland had already been occupied by the Red Army, General Okulicki decided to dissolve the Home Army. Yet the Underground State structures remained in hiding, because the occupation of Polish lands by the Red Army did not lead to the reinstatement of an independent Republic of Poland.

In March 1945, the NKVD resorted to subterfuge to arrest leaders of the Polish Underground State, among them General Leopold Okulicki, Government Delegate Jan Stanisław Jankowski and his subordinate ministers – Adam Bień of the People's Party, Stanisław Jasiukowicz of the National Party, Antoni Pajdak of the Polish Socialist Party, and the Council of National Unity Chairman Kazimierz Pużak, a prisoner in tsarist Russia who became one of the most outstanding leaders of the Polish Socialist Party. They were all guaranteed security, invited to talks, and then arrested and taken to Moscow.

In 1945, fifteen Polish Underground leaders (Antoni Pajdak had a separate trial) who – except for the Home Army commander – earlier reported to Mikołajczyk were brought before a Soviet court. During what was to be known as the Trial of the Sixteen, the leaders of the Polish Underground State were charged with membership of an illegal organization, collaboration with the Germans they had fought throughout the war, and with subversion, espionage and terrorist activities directed against the USSR. Poland's Western allies did not protest against the trial of those who had proved loyal to the free world in the hardest days of German occupation. Concurrently, a communist Provisional Government of National Unity, which included Mikołajczyk and was

a puppet of the Soviet Union, was formed in accordance with decisions the USSR, the US, and the UK took at the Yalta Conference in February 1945. As a result, the free world withdrew its support for the Polish government-in-exile, a step that brought on the dissolution of the Government Delegation at Home and the Council of National Unity, which had until then been operating underground.

The Council of National Unity met for the last time in Krakow on 1 July 1945. The participants were acting Government Delegate at Home Jerzy Braun "Rogowski" of the Labour Party, Zygmunt Zaremba "Marcin" of the Polish Socialist Party, Jan Matfachowski "Samborski" of the National Party, Zygmunt Kapitaniak "Stanisław" of the Democratic Union, and Józef Krasowski "Bough" of the Racławice Peasant Freedom Organization. They drafted and published (in the last edition of *Rzeczpospolita Polska*) the Manifesto of the Council of National Unity to the Polish and Allied Nations, which contained the Testament of Fighting Poland – a message of the Polish Underground State, popularly known as the Testament of Underground Poland.

The document, which has several parts, is presented on the 75th anniversary of the creation of the Polish Underground State. It notes in the introduction that Poland, by undertaking a fight for its independence on 1 September 1939, was the first country to resist German totalitarianism that was looming over Europe and the whole world. After losing an uneven battle with the aggressor, who was joined by the USSR on 17 September 1939, the Poles did not capitulate, but carried on fighting on all fronts of the war: on land, at sea, and in the air. They also fought in their occupied homeland, which proved much harder and entailed enormous sacrifice: "The annihilation of the capital city, five million people murdered in camps, several million 'living dead' in a state of physical and mental collapse, millions deported into the depths of Russia and scattered all over the world, unprecedented economic devastation – this is Poland's contribution to the war, surpassing what all the other democratic nations have offered at the altar of the common cause," is how the manifesto sums up Polish resistance against the Germans. This is why the last leaders of Underground Poland believed that with its sacrifice Poland had earned "the undeniable right to respect and assistance of the entire civilized humanity, for she has come to symbolize faithfulness to alliances, resolve and a fighting democracy."

The document goes on to recall Fighting Poland's political programme, as set forth in the Council of National Unity declaration of 15 March 1944, and presents Poland's

Fighting Poland kept the spirit of resistance and freedom alive in the people; it hardened Poland's popular masses and nurtured in them an attitude that manifests itself so clearly today.

The Polish people never lost its true self. Amid the greatest misfortunes, it did not break down morally against its interests or will. Fighting Poland bequeaths this great capital to those who will carry on the national struggle for sovereignty with other methods.

war aims. The most important ones were to participate in the anti-Nazi coalition and fight Germany until her defeat, and then to rebuild an independent and democratic Poland while preserving her integrity. The last point concerned the inviolability of Poland's eastern border that had been jeopardized by Soviet claims, and called for safeguarding Poland's future independence by creating a federation of Central and Eastern European nations threatened with German and Soviet imperialistic ambitions. With regard to home affairs, the document invoked occupation-time declarations about political and economic reforms to be implemented in post-war Poland in the spirit of social justice, most notably all kinds of far-reaching democratic freedoms for her citizens, and an agrarian reform.

The manifesto strongly emphasized that the Soviet empire had got in the way of realizing these plans, which were backed by an overwhelming majority of Poles: "In line with her project of dividing the world into spheres of influence, Soviet Russia decided to cram all the nations of Central Europe into her political system. Bordering the Soviet Union directly, Poland was the first victim of this policy," wrote the authors, glossing over more specific consequences of this policy, most importantly the Katyn crime the NKVD perpetrated on Polish officers who had been taken prisoner in September 1939. This part of the manifesto also stressed the Polish government-in-exile's repeated and fruitless efforts to reach a compromise with the USSR. The same was true back home, where "representatives of the homeland government and the Home Army tried everywhere to come forward and cooperate with the Red Army, for which they were arrested and executed."

Alluding to the political situation at the end of World War Two, members of the Council of National Unity concluded later in the manifesto that Poland was under occupation, this time a Soviet one, with an imposed communist government. However, they conceded that this was a *fait accompli* Underground Poland had to reckon with, while also stating that the appointment of the Provisional Government of National Unity which was recognized by Western powers meant "we can no longer continue a legal struggle in the underground, based on a universally recognized government in London, and must confront the problem of an open fight waged by democratic parties in Poland for national goals and their programmes." This position was taken to justify

The Council's dissolution is not a spiritual capitulation of the nation. The goals the political parties of Fighting Poland have set themselves remain the same. We are confident that these parties will not waver in their struggle until their common cause of a fully sovereign Poland is fulfilled, and their aspiration to real democracy in the Polish state and in international relations is accomplished.

the decision to dissolve the Council of National Unity and to discontinue operations by the Polish Underground State.

This decision also meant that the Council of National Unity was breaking off with Poland's constitutional authorities in exile – President Władysław Raczkiewicz and the government of Tomasz Arciszewski. It was thus a silent recognition of the Yalta Conference provisions to which Poland was forced to concede. It soon became clear that even the ones guaranteeing Poles a free parliamentary election would not be honoured. Leaders of the Council of National Unity were aware of the latter risk, and expressed grave concern in their manifesto about the ability of democratic parties to operate without restraint, and take part in the election while Soviet troops and the NKVD were stationed in Poland. Still, they admitted that further clandestine combat that had been typical of German occupation was impossible in the new political situation unfavourable to Poland.

The authors of the Council's manifesto did not want the dissolution of the Polish Underground State's command structures to be viewed as the Polish people's capitulation to a new form of subjugation. They made this clear in the final part of the document, where they outlined a programme of Polish democracy. The first point says that "democracy is a freedom, vested in the broad masses of a nation, to choose a socio-political system of government and the worldview it originates from." The democratic declaration of the last representatives of the Polish Underground State ended with the Testament of Fighting Poland, which demanded a pull-out of the Red Army and NKVD troops from Poland, a stop to political persecution, the dismantling of the communist apparatus of violence, a stop to the devastation of the country's economy by Soviet occupiers, a unification of the Polish Army and its independence from the Soviets, an independent foreign policy, allowing all political groups to participate in a free parliamentary election, and the introduction of democratic reforms in the political, social and economic spheres. The Testament concludes with the hope that "an agreement with Russia on these terms is possible, that it will eliminate once and for all Polish-Russian enmity stemming from reactionary tsarist policy, and that it will replace it with mutual respect, trust and friendship for the sake of both nations, Europe and the entire

Democracy is a freedom, vested in the broad masses of a nation, to choose a socio-political system of government and the worldview it originates from.

democratic humanity.” However, this illusory belief was not warranted by the USSR’s past or current policy, whose final and most important stage was to strip Poland of independence and impose a totalitarian communist regime on her.

The last message of the Polish Underground State was a dramatic summary of the Polish people’s clandestine fight against the Germans, conducted in the course of over five years of ruthless occupation. Dramatic because the struggle, which exacted the heaviest sacrifice in Polish history and left the country and its heart – the capital city – in ruins, had brought neither the longed-for independence, nor the right to self-rule reflecting the will of the Poles and not imposed from outside, nor even the fundamental civil rights. Dramatic because the communist government of post-war Poland imprisoned or otherwise persecuted tens of thousands of people who had fought the Germans, and murdered many of them, the most prominent victim being General August Emil Fieldorf, head of the Home Army Command’s Directorate of Diversionary Operations (*Kedyw*) who led the day-to-day fighting against the Germans. Dramatic because it was not until half a century later that the goals set out in the Testament of Fighting Poland, primary among them the regaining of independence and freedom, could be accomplished.

The beginning of restoration of Poland’s independence in 1989 was also a triumph for Polish underground soldiers, who had passed their great capital of unrelenting struggle for independence and freedom on to the next generation of Poles wrestling with communist captivity. An eloquent symbol of the victory of the Polish Underground State is a monument commemorating its ideals that was erected in front of the Sejm of the Republic of Poland when Poland became independent again.

Marek Gałęzowski

Democracy means recognizing and securing equal rights of nations great and small, so as to suppress, once and for all, the desire of big powers to win hegemony over other nations and divide the world into spheres of influence. In its relations with Russia, the Polish nation demands nothing but her respect for the fundamental principles of democracy that all freedom-loving nations fought to save and protect for five and a half years.

MANIFESTO OF THE COUNCIL OF NATIONAL UNITY TO THE POLISH AND ALLIED NATIONS. TESTAMENT OF FIGHTING POLAND

1 July 1945

Since September 1939, the Polish Nation has been waging a deadly battle for its biological existence and historical ideals.

It has always been committed to peace and freedom, respect for the rights of individuals and nations, freedom of belief and religious tolerance. Torn apart by partitioning powers, systematically destroyed for 150 years, it did not lay arms, fighting everywhere and without a pause against the system of violence, under the mottoes "free people with free people and equal people with equal people" and "for our freedom and yours."

When the threat of totalitarian tyranny hung over Europe and the world, the Polish nation was the first to take to arms against Hitler's imperialism, engaging its forces for a month in unequal struggle, before it fell under overwhelming might, attacked from behind by Soviet Russia, and embarked on a thorny road of emigration and clandestine resistance.

When our brothers, cast into exile by the hand of fate, held high the Polish flag whilst fighting alongside the allies, our country was locked in an even fiercer underground struggle waged for years in the belief that justice would ultimately prevail over Nazi barbarity.

The world has yet to learn about the immense sacrifice made by Poland in this struggle. The annihilation of the capital city, five million people murdered in camps, several million 'living dead' in a state of physical and mental collapse, millions deported into the depths of Russia and scattered all over the world, unprecedented economic devastation – this is Poland's contribution to the war, surpassing what all the other democratic nations have offered at the altar of the common cause.

Poland has thus earned her undeniable right to respect and assistance of the entire civilized humanity, for she has come to symbolize faithfulness to alliances, resolve and fighting democracy.

Poland's war aims and programme of Fighting Poland

Once the political system of Sanacja, which had ruled Poland for many years against the will and opinion of the nation, fell apart during the September storm, all political parties opposing that system formed a Polish government-in-exile, which declared the following war aims of the Polish people when the late General Sikorski was still alive:

1. To fight the Germans until their final defeat.
2. To rebuild an independent and sovereign Poland and her territorial integrity.
3. In post-war Poland, to implement full social and political democracy in place of the bankrupt system of Sanacja.

4. To safeguard the sovereignty and development of Poland and other small nations living between the powers of East and West through a voluntary democratic union of equal Central European nations.

5. To co-exist peacefully with Russia and to reach agreement with her that would forestall future German aggression.

6. [To aspire to] full international democracy, or a world peace organization based on agreement of all democratic states and equal nations.

On this platform, all major democratic parties of Underground Poland (People's Party, Polish Socialist Party, National Party, and Labour Party) formed a bloc called 'quadripartite understanding', on the basis of which they established a homeland government that was the extension and equivalent of the Polish government in London.

The Homeland Political Representation expanded this bloc of democratic parties to include other political groups (Democratic Union, "Ractawice" Peasant Freedom Organization and "Motherland" Organisation). Together, they set up a Council of National Unity, which served as a political base for the Government Plenipotentiary, the Homeland Council of Ministers, and the Home Army.

The declarations of the Homeland Political Representation of 15 July 1943 and of the Council of National Unity of 15 March 1944 set forth a programme of Fighting Poland whose main points were:

1. to regain independence and sovereignty,
2. democratic freedoms,
3. agrarian reform,
4. to improve the lives of the working masses and to include them in government,
5. local, economic and cultural self-government,
6. to reclaim lands in the West,
7. inviolability of the eastern border,
8. a union of Central European nations,
9. alliance with Western democracies and good relations with the USSR,
10. genuine international democracy.

Russian policy towards Poland

These objectives of the Polish people were categorically opposed by Soviet Russia, which was pursuing a westward territorial expansion. She asserted that a democratic union of Central European nations would compromise her security, and constitute a cordon sanitaire between West and East, which bore no relation to what the proponents of this idea had in mind. In line with her project of dividing the world into spheres of influence, Soviet Russia decided to cram all Central European nations into her political system.

Bordering the Soviet Union directly, Poland was the first victim of this policy. Russia began by arrogating Polish lands east of the so-called Curzon Line, which accounted for a half of our country's territory. Next, she launched a campaign against the legiti-

mate Polish government in London, accusing it of Fascist tendencies and collaboration with Germany. Later still, she formed a second Polish 'government', sought to force it onto the Polish people, and thereby curtailed its sovereignty. Finally, she occupied the entire territory of Poland, which was followed by NKVD rule, terror and persecution of Polish underground heroes.

The Polish nation welcomed the Red Army as a liberator that was helping Poland to shake off the Nazi yoke. But disappointment soon set in. Broad popular masses came to realize that democracy was to be found in the camp of Underground Poland, while the Lublin Committee was a mere dictatorship propped up by foreign forces, rather than the will and trust of the people.

Despite these disappointments, the political parties of Underground Poland made a great effort to reach an understanding with the Soviet Union. After Mikołajczyk stepped down from government and, acting on his pessimistic assessment of Polish chances, decided to seek compromise, the democratic parties in the homeland that formed the power base of Prime Minister Arciszewski's government demanded a cabinet reshuffle to reconcile the positions of Mikołajczyk and Arciszewski. On 22 February of this year, they issued a declaration that recognized the need for talks with Russia on coming out of hiding, and called for speedy formation of a Government of National Unity, which could take part in the San Francisco conference.

This goodwill was trampled over by Soviet Russia, which had invited envoys of Underground Poland only to imprison and put them on trial as saboteurs. But Russia miscalculated by assuming that this would cut off the leaders of Underground Poland from their nation.

It proved impossible to drive a wedge between the people and those of its leaders who for years had fought alien violence by putting their lives at risk and displaying utmost commitment. It proved impossible to convince Poles that Fighting Poland had been subverting the Soviets in collusion with the Germans. Evidence of the uncompromising anti-German attitude is the blood of hundreds of thousands of Polish underground martyrs and Home Army heroes, shed in open battle and Gestapo torture chambers, sealed by the heroic feat of the Warsaw Uprising, which was started with faith in the integrity of Western and Eastern allies. Our record is clean. It is not us but them who will have to account for themselves before history one day.

There was never any cooperation between Underground Poland and the Germans. There was no willingness to subvert the Soviet Union. On the contrary, representatives of the homeland government and the Home Army tried everywhere to come forward and cooperate with the Red Army, for which they were arrested and executed. Political parties of the Council of National Unity also sought to come out of hiding and establish relations with Russia, as the talks which Polish underground leaders held in Pruszków prior to their imprisonment demonstrate all too well.

It was Russia that spurned this offer for cooperation and agreement between the two nations, pushing everything that was independent in Poland back into the underground, and tolerating only those who yielded to her and obeyed her command.

This is the truth about Underground Poland and her proud struggle for national honour and independence. Here is not the place to advertise its sacrifice and merits; let us leave that for history to judge. We are only saying that Fighting Poland kept the spirit of resistance and freedom alive in the people; it hardened Poland's popular masses and nurtured in them an attitude that manifests itself so clearly today.

The Polish people never lost its true self. Amid the greatest misfortunes, it did not break down morally against its interests or will. Fighting Poland bequeaths this great capital to those who will carry on the national struggle for sovereignty with other methods.

Decision of Underground Poland

The end of the war against Germany found Poland in a situation that was extremely difficult and even tragic. Whereas other nations, particularly in the West, regained their genuine freedom and could start going about their lives once rid of the German occupation, for Poland, which had suffered huge losses in wartime, the aftermath of war was occupation and a government imposed by a neighbouring state, as well as no prospects for assistance from the Western allies.

In this state of affairs, the Polish government in London's inflexible stance on decisions taken in Crimea was increasingly out of touch with the Russian facts accomplished in the Polish homeland. Fighting Poland should in particular reckon with the conditions created by the Moscow conference, and the resulting compromise between Mikołajczyk's group and several Polish democratic activists on the one side, and the Lublin Committee on the other side.

After the new government was formed and recognized by the Western powers, we can no longer continue legal struggle in the underground, based on a universally recognized government in London, and must confront the problem of an open fight waged by democratic parties in Poland for national goals and their programmes.

In this open struggle, Underground Poland does not wish to create obstacles for the people of goodwill who found themselves in the Provisional Government of National Unity. Nor does it wish to hinder any political parties in choosing their paths and tactics they will want to or have to embrace in this struggle.

At the session on 1 July of this year, all the democratic parties of Underground Poland represented in the Council of National Unity adopted a unanimous resolution to dissolve the Council, and communicate this at home and abroad.

By bringing itself to take this step of self-denial, the Council of National Unity is proving again its supreme goodwill, as it did in the declaration of 22 February and in engaging in talks at Pruszków.

Reluctant to stoke the spirit of clandestine resistance in Polish society, and opening before democratic parties the path of open cooperation with the government and head-on struggle for their goals, the Council of National Unity will not conceal from the Polish public its fear that this attempt could end in a new disappointment and catastrophe brought about by the contracting party's failure to keep its promises. The

political parties of the Council of National Unity have had some harrowing experiences of this. These fears will not fade so long as Soviet troops and the NKVD are on Polish soil. Yet another time in her history, Poland wants to be the one who, whilst respecting the principles of honesty and truth in politics, wants to believe in the honesty of other governments and nations.

The Council's dissolution is not a spiritual capitulation of the nation. The goals the political parties of Fighting Poland have set themselves remain the same. We are confident that these parties will not waver in their struggle until their common cause of a fully sovereign Poland is fulfilled, and their aspiration to real democracy in the Polish state and in international relations is accomplished.

Programme of Polish democracy

When combating Polish political parties that represent a great majority of the people, Soviet propaganda keeps harping on the slogan of democracy, accusing all the Poles who advocate real independence of being reactionary. We therefore see it fit to put the record straight about our understanding of democracy, as there seems to be a fundamental divergence between the concept of democracy in Western Europe and the parallel notion in Eastern Europe.

The Polish people believe that:

1. Democracy is a freedom, vested in the broad masses of a nation, to choose a socio-political system of government and the worldview it originates from.
2. Democracy is a freedom that the Atlantic Charter pertinently described as the freedom from fear and want, personal freedom, freedom of speech and belief.
3. Democracy means equal rights for all political groups, be they conservative or radical-progressive, provided they do not abuse the freedom of association to propagate anarchy or impose their views upon others by force.
4. Democracy is majority rule arising from a free election, held by universal five-adjective ballot.
5. Democracy is rule of law that applies to the governing and governed alike, and safeguards both civil liberties and the government's authority.
6. Democracy is justice founded on a collective sense of what is right, entitling every individual, the working class and the nation to live in conditions that ensure not only material subsistence, but also comprehensive development of their creative potential.
7. Democracy is a collective security system whereby all nations abjure the use of force and commit themselves to obey decisions made by international bodies on the basis of objective norms of international law.
8. Democracy means recognizing and securing equal rights of nations great and small, so as to suppress, once and for all, the desire of big powers to win hegemony over other nations and divide the world into spheres of influence. In its relations with Russia, the Polish nation demands nothing but her respect for the fundamental principles of democracy that all freedom-loving nations fought to save and protect for five and a half years.

Today, bringing to a close the honourable clandestine struggle waged by Polish democratic parties for the sake of these democratic principles, the Council of National Unity, drawing on these principles, wants to leave behind a Polish democracy programme conceived as:

THE TESTAMENT OF FIGHTING POLAND

It consists of the following demands:

1. Soviet troops and the Russian political police must leave Polish territory.
  2. Political persecution must stop. This will be confirmed by:
    - a) releasing those condemned and imprisoned in the Moscow trial,
    - b) amnesty for political prisoners, all Home Army soldiers and so-called "forest units",
    - c) return of Poles deported into the depths of Russia and closure of concentration camps that evoke sad memories of German totalitarian methods,
    - d) abolishing a political system that manifests itself in the so-called Ministry of Security.
  3. The Polish Army must be united and become independent by:
    - a) Polonizing the officer corps in General Rola-Żymierski's army,
    - b) honourable return of Polish troops from abroad with weapons,
    - c) unification – on equal terms – of the army stationed abroad and the former Home Army with General Żymierski's army.
  4. Occupation authorities must stop economic devastation of the country.
  5. All Polish democratic parties must be allowed to participate in a five-adjective election.
  6. Poland's foreign policy must be guaranteed independence.
  7. Fully-fledged local, socio-economic, and cultural and educational self-government must be established.
  8. Major capitalist assets must be nationalized; national income should be justly distributed.
  9. Working masses should be given a say in managing and controlling the entire national economy, and provided with material conditions that secure their families' maintenance and personal cultural development.
  10. The working class must be free to fight for its rights in the framework of unimpeded labour movement.
  11. Agrarian reform must be fair; the settlement campaign in the recovered Western Territories and East Prussia must be subject to national control.
  12. Universal and democratic teaching and education must be founded on moral principles, and the spiritual legacy of the Western civilization and our country.
- By announcing their fight for this programme in the open political arena, the democratic parties of the Council of National Unity express their hope that the Provisional

Government of National Unity will seek to democratize Poland and close the differences and disputes among different groups in Polish society.

As long as there are no actions to show for this, there can be no lasting détente in home affairs, while scores of Polish underground activists will have to stay in hiding – not because of any sinister designs they might harbour against the government, but out of the fear for their lives.

For its part, Fighting Poland declares that it does not intend to provoke war between Western democracies and the Soviet Union, a conflict – as the government press reports – “the Londoners based their political calculations upon.”

A new war would inflict such horrific injuries on the Polish nation that it is a shared desire of all the Poles that a peaceful agreement be reached between Poland and Russia, and England, America and Russia. If such agreement is to be resilient, it will not be enough to rebuild trust in Polish-Russian relations. The Polish people is part of the great family of Central European nations, in particular Western Slav peoples, to whom it is linked by geopolitical location and history, and with whom it wants to form a close political, economic and cultural community.

It is our hope that an agreement with Russia on these terms is possible, that it will eliminate once and for all Polish-Russian enmity stemming from reactionary tsarist policy, and that it will replace it with mutual respect, trust and friendship for the sake of both nations, Europe and the entire democratic humanity.

Council of National Unity

Z chwili

1. lipca 1945 r.

1. lipca 1945 r.

ODEZWA RADY JEDNOŚCI NARODOWEJ.

Polacy!

Po klęskach i męczarniach jakieśmy przeszli na cmentarzyskach milionów ofiar Majdanka i Oświęcimia, po bestialskich gwałtach niemieckich i zbezczeszczeniu dziesiątków tysięcy kobiet przez „sprzymierzeńców sowieckich”, nie oszczędzono Polace najokrutniejszego bólu i upokorzenia.

Przed sądem w Moskwie stanęli najlepsi synowie Polski, którzy przez 5 lat z największym poświęceniem, z bohaterskim narażeniem życia, kierowali nieugiętą walką Narodu przeciwko hitleryzmowi. Tych właśnie ludzi, przywódców Polski Podziemnej, twórców AK, ministrów Rządu krajowego, członków Rady Jedności Narodowej, kierowników najważniejszych stronnictw polskich, oskarża się o współpracę z Niemcami i zarzuca się im, że stali na czele nielegalnych organizacji antyradzieckich. Przemilcza się fakt niezbity, że w momencie wkroczenia armii czerwonej na nasze ziemie wschodnie i do Lubelszczyzny, delegatury okręgowe Polski Podziemnej ujawniły się wszędzie, a oddziały AK oddawały się do dyspozycji dowódców radzieckich, uderzając na Niemców, — aresztowano ich jednak i rozstrzeliwano, zmuszając tym do dalszej konspiracji, której ani Delegatura Rządu, ani Rada Jedności Narodowej nie chciały.

Zwabioną podstępnie „Szesnastkę” więzi się i stawia się ją przed sąd obcego mocarstwa, gdzie oskarża się ją o różne niepopelnione zbrodnie, zmusza się ją do okrutnego samoponizenia i skazuje w sądzie rosyjskim.

Jak maltretowano tych ludzi, jakie stosowano sposoby, aby doprowadzić ich do tego stanu? Ponura tajemnica tego znana jest tylko tym, którzy inscenizowali już podobne procesy trockistów i wodzów armii czerwonej.

Nie chcemy wglądać w kulisy metod obecnego reżimu rosyjskiego. Wiemy tylko jedno: przebiera się miarą cierpliwości Narodu Polskiego. Możemy znieść wszystko prócz jednego, prócz deptania naszego honoru i ponizenia godności narodowej.

Niemcy, męcząc nasze ciała, — dziś chce się zadać gwałt naszym najświętszym uczuciom, zgnieść nas moralnie, storturować nasze dusze. Mamy przypatrywać się obojętnie komedii inscenizowanej na gruzach największej tragedii ludzkiej.

Nie damy się jednak sprowokować. Jeżeli proces moskiewski miał na celu włożyć Polakowi broń do ręki, zareagujemy inaczej, — pełną powagą i skupieniem. Cały naród jednoczy się duchowo w obliczu przeżywanej tragedii i okrywa żałobą.

Rada Jedności Narodowej.

RADA JEDNOŚCI NARODOWEJ

DO NARODU POLSKIEGO

I DO NARODÓW ZJEDNOCZONYCH.

Od września 1939 r. naród polski toczy śmiertelny bój o swój biologiczny byt i o swe ideały historyczne.

Stał on zawsze na gruncie pokoju i wolności, poszanowania praw jednostki i praw narodów, swobody przekonań i tolerancji religijnej.

Rozdarty przez mocarstwa zaborcze, niszczone systematycznie przez 150 lat, nie złożył broni, walcząc wszędzie i nieprzerwanie z systemem gwałtu, pod hasłami „wolni z wolnymi i równi z równymi”, oraz „za wolność naszą i waszą”.

Gdy nad Europą i światem zawisła groźba tyranii totalistycznej, naród polski pierwszy podjął bój z hitlerowskim imperializmem przez miesiąc — wiążąc jego siły w nierównym boju, zanim — zaatakowany z tyłu przez Rosję sowiecką, uległ przewadze, rozpoczynając ciernistą drogę emigracji i konspiracji.

Gdy bracia nasi, rzućni losom na tułszce, nieśli wysoko sztandar Polski, walcząc u boku sojuszników, w kraju nastąpił okres cięższej jeszcze Walki Podziemnej, toczony nieustępliwie przez wiele lat z wiarą w ostateczny triumf sprawiedliwości nad barbarzyństwem nazistowskim.

Świat nie zna jeszcze ogromu ofiar, poniesionych przez Polskę w tej walce. Doszczętnie zniszczenie stolicy, 5 milionów pomordowanych w obozach, kilka milionów „żywych trupów”, zrujnowanych psychicznie i fizycznie, miliony wywiezionych w głąb Rosji i rozproszonych po świecie, bez przykładowego spustoszenia gospodarczego — oto wkład Polski do tej wojny, przewyższający to, co złożyły na ołtarzu wspólnej sprawy wszystkie inne narody demokratyczne.

Polska ma tedy niezaprzeszalne prawo do szacunku i pomocy całej ludzkości cywilizowanej, stała się bowiem symbolem wierności soюзom, bezkompromisowości i walczącej demokracji.

Cele wojenne Polski i program Polski Walczącej.

Gdy w burzy wrześniowej rozpadł się w Polsce gmach sanacyjnego systemu, rządzącego przez szereg lat wbrew woli i opinii narodu, wszystkie stronnictwa demokratyczne, będące w opozycji przeciwko temu systemowi wyłoniły Rząd R. P. na emigracji, który jeszcze za życia śp. gen. Sikorskiego ogłosił następujące cele wojenne narodu polskiego:

1. Walka z Niemcami aż do ostatecznego ich rozgromienia.
2. Odbudowa niezależności i suwerenności Polski oraz jej integralności terytorialnej.
3. Urzeczywistnienie w Polsce po wojnie pełnej demokracji społecznej i politycznej w miejsce zbankrutowanego systemu sanacyjnego.
4. Zabezpieczenie suwerenności i rozwoju Polski oraz innych, mniejszych narodów, żyjących między potęgami Wschodu i Zachodu przez dobrowolny związek demokratyczny równouprawnionych narodów Europy Środkowej.
5. Pokojowe współzycie z Rosją i porozumienie z nią dla wspólnego zabezpieczenia przed przyszłą agresją niemiecką.
6. Pełna demokracja międzynarodowa, czyli światowa organizacja pokoju, oparta na porozumieniu wszystkich państw demokratycznych i równouprawnionych narodów.

Na tej platformie wszystkie wielkie stronnictwa demokratyczne Polski Podziemnej (Stronnictwo Ludowe, Polska Partia Socjalistyczna, Stronnictwo Narodowe i Stronnictwo Pracy) zablokowały się z sobą w tzw. 4-porozumieniu, wylaniając w oparciu o nie Rząd Krajowy, będący przedłużeniem i odpowiednikiem Rządu polskiego w Londynie.

Krajowa Reprezentacja Polityczna rozszerzyła ten blok stronnictw demokratycznych na inne grupy polityczne: (Zjednoczenie Demokratyczne, Chłopska Organizacja Wolności „Ractawice” i „Ojczyzna”), tworząc wspólnie z nimi Radę Jedności Narodowej, stanowiącą polityczne oparcie dla Pełnomocnika Rządu i Krajowej Rady Ministrów oraz dla Armii Krajowej (A. K.)

W deklaracji Krajowej Reprezentacji Politycznej z dn. 15 VII 1943 oraz w deklaracji Rady Jedności Narodowej z dn. 15 III 1944 r. sformułowany został program Polski Walczącej, którego naczelnne postulaty to: 1) odzyskanie pełnej niezależności i suwerenności, 2) swobody demokratyczne, 3) reforma rolna, 4) poprawa bytu mas pracujących i udział ich w rządach, 5) saworząd terytorialny, gospodarczy i kulturalny, 6) odzyskanie ziem na Zachodzie, 7) nienaruszalność granicy wschodniej, 8) związek narodów Europy Środkowej, 9) sojusz z demokracjami Zachodu i dobre stosunki z ZSSR, 10) prawdziwa demokracja międzynarodowa.

Polityka Rosji wobec Polski.

Tym celem narodu polskiego przeciwstawiła się kategorię Rosja sowiecka, dążąca do ekspansji terytorialnej w kierunku zachodnim. Oświadczyła ona, że związek demokratyczny narodów Europy Środkowej godzi w jej bezpieczeństwo i stanowić ma kordon sanitarny między Zachodem a Wschodem, co nie leżało bynajmniej w zamiarach twórców tej idei. W swej koncepcji podziału świata na strefy wpływów, Rosja sowiecka postanowiła włączyć wszystkie narody środkowo-europejskie w swój system polityczny.

Polska, granicząca bezpośrednio ze Związkiem Radzieckim, stała się pierwszą ofiarą tej polityki. Naprzód zażądała Rosja przyznania jej terytorium Polski leżącego na wschód od tzw. Linii Curzona, stanowiącego połowę obszaru naszego państwa. Potem rozpoczęła kampanię przeciwko legalnemu Rządowi polskiemu w Londynie, zarzucając mu tendencje faszystowskie i współpracę z Niemcami. Następnie stworzyła drugi „rząd” polski, dążąc do narzucenia go narodowi polskiemu i ograniczając w ten sposób jego suwerenność. Wreszcie okupowała całe terytorium Polski, w ślad za czym rozpoczęły się rządy NKWD, terror i prześladowanie bohaterów Polski Podziemnej.

Naród polski przyjął Armię Czerwoną, jako wyzwolicielkę Polski od jarzma hitlerowskiego. Wkrótce jednak nastąpiło rozczarowanie. Najszersze masy ludowe przekonały się, że demokracja jest w obozie Polski Podziemnej, zaś Komitet Lubelski to dyktatura, oparta o obce siły, a nie o wolę i zaufanie narodu.

Mimo tych rozczarowań, stronnictwa Polski Podziemnej zrobiły wielki wysiłek w kierunku porozumienia się ze Związkiem Radzieckim. Gdy Mikołajczyk ustąpił z Rządu Londyńskiego i oceniając pesymistyczne szanse Polski, postanowił iść na kompromis, stronnictwa demokratyczne w kraju, będące podstawą Rządu prem. Arciszewskiego zażądały zmiany gabinetu w kierunku uzgodnienia linii Mikołajczyka i Arciszewskiego. W dn. 22 II br. ogłoszono deklarację, w której uznano konieczność rozmów z Rosją w sprawie ujawnienia się i utworzenia jak najszybciej Rządu Jedności Narodowej, któryby mógł wziąć udział w obradach konferencji w S. Francisco.

Ta dobra wola została podeptana przez Rosję sowiecką, która zaproszonych przez siebie wysłanników Polski Podziemnej uwięziła i wytoczyła im proces jako dywersantom. Rachuby Rosji, że w ten sposób kierownicy Polski Podziemnej zostaną odcięci od swego narodu, zawiodły.

Nie udało się wbić klina pomiędzy naród a tych jego przywódców, którzy przez szereg lat z najwyższym narażeniem życia i poświęceniem organizowali i prowadzili walkę przeciw obcej przemoc. Nie udało się przekonać Polaków, że Polska Walcząca prowadziła dywersję antyradzieckie w porozumieniu z Niemcami. O bezkompromisowej jej postawie antyniemieckiej świadczy krew setek tysięcy męczenników Polski Podziemnej i bohaterów A. K. przelana w otwartej walce i w kaźniach Gestapo, przypiętowanego heroicznym czynem warszawskiego powstania, podjętego z wiarą w uczciwość sojuszników z Zachodu i Wschodu. Nasza karta jest czysta. Nie my, lecz oni będą kiedyś musieli tłumaczyć się przed historią.

Nie było nigdy współpracy między Polską Podziemną a Niemcami. Nie było też woli dywersji przeciwko Związkowi Radzieckiemu. Przeciwnie, przedstawiciele władz krajowych i A. K. usiłowali wszędzie ujawnić się i współpracować z Armią Czerwoną, lecz byli za to aresztowani i rozstrzelani. Stronnictwa RJN dążyły też do ujawnienia się i nawiązania stosunków z Rosją, czemu dały wyraz w rozmowach, jakie przed uwięzieniem przedstawicieli Polski Podziemnej toczyły się w Pruszkowie.

To Rosja odrzuciła tę chęć współpracy i zgody między obydwu narodami, spychając wszystko co w Polsce niezależne z powrotem w konspirację, a tolerując tylko tych, którzy ugięli się przed nią i działali pod jej dyktandem.

Taka jest prawda o Polsce Podziemnej i o jej hardej walce o honor i niezależność narodu. Nie będziemy tu reklamować jej ofiar i zasług, pozostawiając sąd o tym historii, stwierdzamy tylko jedno, że Polska Walcząca podtrzymała w narodzie ducha oporu i wolności, zahartowała masy polskiego ludu i stworzyła w nich postawę, która manifestuje się dzisiaj tak widocznie.

Naród polski nie przestał być sobą. W największych nieszczęściach nie załamał się moralnie i nie ugiął karku przed nikim, kto chciałby nim rządzić z zewnątrz, wbrew jego interesom i woli. Ten wielki kapitał Polska Walcząca przekazuje w spadku tym, którzy walkę narodu o suwerenność prowadzić będą dalej innymi metodami.

Decyzja Polski Podziemnej.

Koniec wojny z Niemcami zastał Polskę w sytuacji niesłychanie trudnej, a nawet tragicznej. Gdy inne narody, zwłaszcza zachodnie, po zlikwidowaniu okupacji niemieckiej odzyskały rzeczywistą wolność i mogły przystąpić samodzielnie do urzędzenia sobie życia. Polska w wyniku wojny, w której poniosła największe ofiary, znalazła się pod

nową okupacją, z rządem narzuconym przez ościenne mocarstwo i bez wyraźnych widoków na pomoc swych sojuszników zachodnich.

W tym stanie rzeczy polityka nieustępliwości wobec uchwał krymskich prowadzona przez rząd polski w Londynie zaczęła się rozmiącać z faktami dokonanymi, stworzonymi przez Rosję w kraju. Szczególnie konferencja w Moskwie i wynikiły z niej kompromis między grupą Mikołajczyka i kilku polskimi działaczami demokratycznymi a Komitetem Lubelskim, stworzyły warunki, z którymi Polska Walcząca musi się liczyć.

Z chwilą powstania nowego Rządu i uznania go przez mocarstwa zachodnie, kończy się dla nas możliwość legalnej walki konspiracyjnej, opartej o uznawany powszechnie Rząd w Londynie, a powstaje problem jawnej walki stronnictw demokratycznych w Polsce o cele narodu i o swe programy.

W tej jawnej walce Polska Podziemna nie chce stwarzać trudności ludziom dobrej woli, którzy znaleźli się w Tymczasowym Rządzie Jedności Narodowej. Nie chce też ona krępować poszczególnych stronnictw w wyborze dróg i linii taktycznej, którą w tej walce pójść będą chciały czy musiały.

Na sesji w dn. 1 lipca br. wszystkie stronnictwa demokratyczne Polski Podziemnej, reprezentowane w Radzie Jedności Narodowej, powzięły jednomyślnie uchwałę rozwiązania Rady i podania tego faktu do wiadomości kraju i zagranicy.

Zdobywając się na ten krok samozaparcia, Rada Jedności Narodowej daje raz jeszcze dowód najwyższej dobrej woli, podobnie jak w deklaracji z dn. 22 II. br. i w podjęciu rozmów pruszkowskich.

Nie chcąc podsycać nadal w społeczeństwie polskim ducha konspiracji, otwierając przed stronnictwami demokratycznymi drogę jawnej współpracy z Rządem i walki o swe cele z przybitą otwartą, R.J.N. nie kryje przed narodem polskim swych obaw, czy próba ta nie skończy się nowym rozczarowaniem i katastrofą, na wskutek niedotrzymania obietnic przez kontrahentów. Stronnictwa R.J.N. mają pod tym względem okrutne doświadczenia. Dopóki na terenie Polski znajdują się wojska sowieckie i NKWD, obawy te nie przestaną być aktualne. Jeszcze raz jednak w dziejach Polska chce być tym, który sam przestrzegając w polityce zasad uczciwości i prawdy, chce wierzyć również w uczciwość innych rządów i narodów.

Decyzja rozwiązania się Rady nie oznacza duchowej kapitulacji narodu. Cele, które postawiły sobie stronnictwa Polski Walczącej są nadal niezmiennione. Wyrażamy głębokie przekonanie, że stronnictwa te nie ustaną w walce, aż zrealizowany zostanie ich wspólny postulat pełnej suwerenności Polski i ich dążenie do rzeczywistej demokracji w państwie polskim i w stosunkach międzynarodowych.

Program demokracji polskiej.

W swej walce ze stronnictwami polskimi, reprezentującymi olbrzymią większość narodu, propaganda sowiecka szermuje wciąż hasłem demokracji, zarzucając reakcyjność wszystkim Polakom, stojącym na gruncie prawdziwej niezależności. Uważamy tedy za konieczne sprecyzować wyraźnie, jak pojmujemy demokrację, wszystko bowiem wskazuje na to, że między pojęciem demokracji w Europie zachodniej a analogicznym pojęciem w Europie wschodniej istnieje zasadnicza rozbieżność.

Według narodu polskiego:

1. Demokracja to pozostawiona najszeršym warstwom narodu swoboda wyboru ustroju społeczno-politycznego oraz światopoglądu z którego on wypływa.

2. Demokracja to wolność, określona trafnie w Kartie Atlantyckiej, jako wolność od strachu i od głodu, wolność osobista, wolność słowa i przekonań.

3. Demokracja to równe prawa dla wszystkich grup politycznych, czy to zachowawczych czy radykalno-postępowych, o ile nie nadużywają one swobody zrzeszenia się dla szerzenia anarchii, czy też narzucania innym swych poglądów siłą.

4. Demokracja to rządy wiążące, wyłonione na drodze swobodnych wyborów, odbywających się przez powszechne 5-cioprzymiotnikowe głosowanie.

5. Demokracja to rząd prawa, czyli praworządność, obowiązująca zarówno rządzących jak rządzonych, a zabezpieczająca tak wolność obywatelską, jak autorytet władzy.

6. Demokracja to sprawiedliwość oparta na zbiorowym poczuciu słuszności, przyznającym każdej jednostce, warstwie pracującej i narodowi prawo do warunków życia zapewniających im nietylko materialną egzystencję ale i wszechstronny rozwój ich możliwości twórczych.

7. Demokracja to system zbiorowego bezpieczeństwa, w którym wszystkie państwa wyrzekają się użycia siły i zobowiązują się podporządkować decyzjom międzynarodowych organów, wypływających z obiektywnych norm prawa międzynarodowego.

8. Demokracja to uznanie i zabezpieczenie równych praw mniejszych i większych narodów, aby ukroczyć raz na zawsze dążenie mocarstw do hegemonii nad innymi narodami i do podziału świata na strefy swych wpływów.

W swych stosunkach z Rosją naród polski nie żąda niczego więcej, jak poszanowania przez nią tych podstawowych zasad demokracji, o których ocalenie i zabezpieczenie walczyły przez 5 i pół lat wszystkie miłujące wolność narody.

Zamykając dziś szczytny okres walki konspiracyjnej polskich stronnictw demokratycznych o te zasady demokracji, Rada Jedności Narodowej chce zostawić po sobie, w oporciu o nie program demokracji polskiej, jako

Testament Polski Walczącej.

Składają się nań następujące postulaty:

1. Opuszczenie terytorium Polski przez wojska sowieckie oraz przez rosyjską policję polityczną.
2. Zaprzestanie prześladowań politycznych, którego dowodem będzie:
  - a) zwolnienie skazanych i uwięzionych w procesie moskiewskim,
  - b) amnestia dla więźniów politycznych oraz dla wszystkich żołnierzy A. K. i dla tzw. „oddziałów leśnych”,
  - c) powrót Polaków wywiezionych w głąb Rosji i likwidacja obozów koncentracyjnych, przypominających smutnej pamięci metody totalizmu hitlerowskiego,
  - d) zniesienie systemu policyjnego, znajdującego wyraz w istnieniu tzw. Min. Bezpieczeństwa.
3. Zjednoczenie i uniezależnienie Armii Polskiej przez:
  - a) spolszczenie korpusu oficerskiego w Armii gen. Rola-Żymierskiego,
  - b) honorowy powrót z bronią wojsk polskich z zagranicy,
  - c) połączenie w jedną całość i na równych prawach Armii z zagranicy oraz b. Armii Krajowej z Armią gen. Żymierskiego.
4. Zaprzestanie dewastacji gospodarczej kraju przez władze okupacyjne.
5. Dopuszczenie wszystkich polskich stronnictw demokratycznych do udziału w wyborach 5-przymiotnikowych.
6. Zapewnienie niezależności polskiej polityki zagranicznej.
7. Stworzenie pełnego samorządu terytorialnego, społeczno-gospodarczego i kulturalno-oświatowego.
8. Uspołecznienie własności wielokapitalistycznej i zorganizowanie sprawiedliwego podziału dochodu społecznego.
9. Zapewnienie masom pracującym współkierownictwa i kontroli nad całą gospodarką narodową oraz warunków materialnych, zabezpieczających byt rodzinie i osobisty rozwój kulturalny.
10. Swoboda walki dla klasy robotniczej o jej prawa w ramach nieskrępowanego ruchu zawodowego.
11. Sprawiedliwe przeprowadzenie reformy rolnej i kontrola narodu nad akcją osiedleńczą na odzyskanych ziemiach zachodnich i w Prusach wschodnich.
12. Oparcie powszechnego, demokratycznego nauczania i wychowania na zasadach moralnych i duchowym dorobku cywilizacji zachodniej i naszego kraju.

Zapowiadając walkę o ten program na jawnej arenie politycznej stronnictwa demokratyczne RJN wyrażają nadzieję, że Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej dążyć będzie do demokratyzacji Polski i do przekreślenia różnic i sporów, dzielących dotąd różne odłamy społeczeństwa polskiego.

Dopóki dążenie to nie przejawia się w czynach, nie będzie mogło nastąpić trwałe odprężenie w stosunkach wewnętrznych a wielu ludzi Polski Podziemnej będzie musiało się dalej ukrywać, bez żadnych zamiarów wobec Rządu lecz wyłącznie z obawy o swe życie.

Ze swej strony Polska Walcząca stwierdza, że nie dąży wcale do sprowokowania wojny między demokracjami Zachodu a Związkiem Radzieckim, na której — jak głosi prasa rządowa — „londyńczycy opierali swe rachuby polityczne”.

Nowa wojna zadałaby tak straszne rany narodowi polskiemu, że pragnieniem wszystkich Polaków jest porozumienie polsko-rosyjskie oraz między Anglią, Ameryką i Rosją na drodze pokojowej. Jeżeli to porozumienie ma być trwałe nie wystarczy przywrócenie zaufania w stosunkach Polski z Rosją. Naród polski jest członkiem wielkiej rodziny narodów środkowo-europejskich a w szczególności zachodnio-słowiańskich, z którymi związany jest przez swe położenie geopolityczne i przeszłość historyczną i pragnie wejść z nimi w najściślejszą wspólnotę polityczną, gospodarczą i kulturalną.

Wyrażamy nadzieję, że osiągnięcie porozumienia z Rosją na tych zasadach jest możliwe i że ono jedynie zlikwiduje po wieczne czasy nieprzyjaźń polsko-rosyjską, mającą swe źródło w polityce reakcyjnego caratu, zastępując ją wzajemnym szacunkiem, zaufaniem i przyjaźnią, dla dobra obu narodów, Europy i całej demokratycznej ludzkości.

RADA JEDNOŚCI NARODOWEJ.

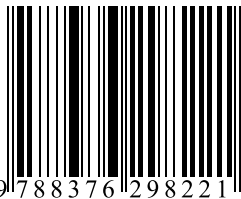
Dnia 1 lipca 1945.

1 P 1 P

ISBN 978-83-7629-822-1

9 788376 298221

PATRONAT MEDIALNY
pamięć.pl